

Denne artikkelen kan kopieres fritt og viderefremidles til andre.

En forutsetning er at navn på utgiver (Strinda historielag), årbokas årstall og forfatter(e) oppgis.

Det må ikke foretas endringer i artiklene.

Det er ikke tillatt å skanne eller kopiere bilder i bøkene for bruk i andre sammenhenger.

Vikerauntjønna - vannkilde til kraftverk og drikkevannskilde

Av Agnar Auran

Kraftverk

I 1909 kjøpte daværende eier av Overvik, skipsreder Albrecht W. Selmer, eiendommen Fredrikkested, g.nr. 38 br.nr. 1 av Ellef Solem. Eiendommen omfattet Vikerauntjønna. Selmer planla og bygde kraftverk i 1909. Kraftverket ble bygd i bekkdalen mellom Fortuna Østre og Nedre Tesli. Den 4. desember i 1909 ble det tinglyst en kontrakt hvor Svend

Busk Brun, eier av Fortuna Østre, gir Selmer og fremtidige eiere av Overvik enerett på vannfallet til kraftstasjonen og nødvendige ledninger for vann og elektrisk kraft. Som vederlag anla Selmer vannledning og lysledning til Fortuna, samt et kontantvederlag på kr. 1200. Selmer fikk også tinglyst rett til å anlegge rørledning over eiendommene Kjønlilien, eier Peder Røstadbakken, Sæterbakken, eier Knut Halvorsen Lernes og Fortuna Vestre, eier Ingar Moe. Samme år ble en rørledning med 10" malmrør lagt fra kraftverket til turbindammen.

Gjengitt med tillatelse fra Kart og oppmålingskontoret, Trondheim kommune.

Kraftverket skaffet strøm til Overvik og noe lys til Fortuna Østre fram til Fjæremsfossen kommunale kraftselskap leverte støm til området i 1919.

Svend Busk Brun hadde tilsyn med og var maskinist for kraftverket. Han var også rådsdreg (sjefsdreg) på Overvik og i tillegg drev han Fortuna. Det går ennå frasagn om hvor effektiv og morgenfrisk han var. Han startet dagen kl. 5 med å gå innom kraftverket for å smøre, og gikk videre sin egen sti opp til Tesli Øvre og videre til Overvik.

Hvis det var Svends tur til å kjøre melka til meieriet i byen, banket han med staven sin i veggen hvis folk ikke var stått

Svend Busk Brun og Karl Johan Selmer i 1939. Fotografi utlånt av Karl Johan Selmer.

opp når han gikk forbi. Svend var en usedvanlig nidkjær dreng.

For sin innsats fikk han etter innstilling fra fru Nicoline Selmer, diplom og medalje fra Selskapet for Norges Vel i 1927.

I 1915 solgte Selmers enke Nicoline Fredrikkested tilbake til Ellef Solem, men beholdt tjønnna og ca. 40 dekar. Solemfamilien kjøpte i 1849 Fredrikkested, eller Bingstykket som gården blir kalt, og siden har eiendommen gått fra far til sønn fram til i dag. Familien Solem hadde butikk, postkontor og drev Jonsvandets meieri på Fredrikkested. Navnet Bingstykket fikk det etter Fredrik Bing som var eier fra 1811. Bing drev en stor kjøpmannsforretning i Trondheim fram til han døde i 1853.

Medaljen fra Selskapet for Norges vel som Svend Busk Brun fikk i 1927.

Vikerauntjønna blir drikkevannskilde.

Som tidligere nevnt ble kraftverket nedlagt da Fjæremfossen kom. kraftsel-skap kunne levere strøm til Strinda. Eierne av Overvik, (Nicoline Selmer), Tesli nedre, (John Forbord) og Tesli øvre, (Anton Alstad), ble enige om å legge felles vannledning fra kraftverkets turbindam. I en kontrakt mellom partene, tinglyst 4. mai 1920, er hovedpunktene: *“Vannretten i Vikerauntjønna som hittil har tilhørt Overvik blir heretter felles for alle tre gårder. Hovedvannledningen legges på John Forbords grunn. Omkostningene med hovedledning, både rør, legging etc, utredes av fru Selmer og John Forbord med en halvpart hver. Anton Alstad betaler 2500 kroner til Selmer og Forbord med en halvpart til hver. Senere utgifter og arbeid med vedlikehold av hovedledning og dam deles med 1/3 på hver”*. Retten til å ta is fra Vikerauntjønna skulle fortsatt tilligge Overvik.

I 1980 ble det lagt ny vannledning fra gårdsbrukene og helt opp til tjønna, med inntak og sil på 4 meters dyp og 40 m fra land. Under arbeid med ledninger til Vikåsen høydebasseng ble vannledningen ødelagt. Dette skjedde den 6. februar 1995, og drikkevann ble midlertidig skaffet fra kommunal ledning. Fra 1920 til 1995 fikk gårdene Overvik og Øvre og Nedre Tesli vann fra Vikerauntjønna. Det fikk også Fortuna Østre i en periode.

Albrecht Wibe Selmer

Konsul og skipsreder Albrecht Wibe Selmer var født i Kristiansund i 1864, sønn av en skipskaptein. Som ung reiste han til England hvor han i 8 år arbeidet i rederi- og befraktningsforretninger. Deretter var han i 10 år i firmaet Bachke & Co, skipsmegler og dampskipekspe-disjon i Trondheim.

Eget rederi startet han 1. januar 1899, først med dampskipet “Grip” som forliste etter kort tid . Båten var assurert og et nytt og større fartøy, “Ivanhoe“, ble anskaffet. Adolf Øien ble nå med som stor investor, og skipene fikk en stor “Ø” som skorsteinsmerke.

Etter hvert fikk Det Selmerske rederi hele 10 skip på til sammen 10900 brutto tonn. I tillegg var rederikontoret også ekspeditør for Vesterålske og Bergenske dampskipsselskaper. Han ble i 1905 portugisisk konsul i Trondheim.

Han ble i 1894 gift med Nikoline Klinge og overtok gården Overvik i 1902. Hovedbygningen på Overvik, en stor trønderlån, brant i 1907, og Selmer fikk i 1908 bygd ny flott hovedbygning, som står der i dag.

Albrecht Selmer døde bare 46 år gammel. Fra minneord i Trondhjems Adresseavis 27. august 1910 siteres: *“Konsul Selmer var en elskværdig mand som erhvervet sig en stor venne-kreds. Av sine underordnede var han avholdt som faa”*.

Strinda får elektrisk strøm.

Det første elektrisitetsverket i Strinda ble bygd av Ranheim Cellulosefabrikk ved Vikelva på Ranheim i 1884. Etter mange års diskusjoner vedtok Trondheim kommunestyre 21 november 1895 å kjøpe Øvre og Nedre Leirfoss for til sammen 135000 kroner. Selger var Thomas Angells Stiftelse.

Den 4 november 1901 kunne "Trondhjems Elektricitetsværk og Sporvei", som var Trondheim Energi-verks første navn, slå på strømmen. Byen fikk deretter gradvis elektrisk strøm. Også nærliggende områder av Strinda fikk strøm fra Trondheim E-verk, men da til 25% høyere avgift, og abonnenten måtte bekoste anlegget selv, samt betale skatt til Trondheim kommune.

Fra innbyggerne i Strinda fikk kommunen og kommunestyret sterk kritikk. Folk syntes det var beklagelig at ikke kommunen hadde sikret seg bygdas største vannkilder (Leirfossene og Vikelva). I 1915 tok der-

for formannskapet i Strinda kontakt med A. Huitfeldt, Klæbu, for kjøp av Fjæremfossen i Nidelva. Etter initiativ fra Strinda dannet Strinda, Klæbu, Leinstrand og Tiller Fjæremfossen kommunale kraftselskap (FFK). Først i 1924 fikk FFK kjøpt Fjæremfossen, men allerede i 1915 inngikk FFK og TEV en avtale om levering av strøm til FFK. Da tok FFK over alle abonnenter i Strinda kommune og fikk ansvaret for å bygge ut fordelingsnettet til forbrukerne i kommunen.

Kilde: Stig Kvaal og Astri Wale: Trondheim energiverk gjennom et århundre. 2001.

Adolf Øien

Adolf Øien (1849 - 1918) er Trondheims største donator etter Thomas Angell. Han startet i 1876 sammen med Ingebrigt Wahl firmaet Øien & Wahl. Forretningen solgte krutt, dynamitt, petroleum, malervarer, farger og bygningsartikler. Fra 1885 var han eneeier av firmaet. Ved sin død etterlot han seg en formue på 7 mill kroner.

CHEFSCONTOR.

E. OLSEN, FOT.

Albrecht Wibe Selmer i sitt kontor i Kjøpmannsgt. 52 ca. 1906. Fra boka "Det Gamle og det nye Trondhjem" av I. Richter, utgitt i 1906.